

FAKTA OM FARLIGE STOFFER OG MATERIALER

Arbejdsmiljøforholdet og kravene

Ved farlige stoffer og materialer forstås alle stoffer og materialer, der kan have en uønsket effekt på de mennesker, der bliver udsat for dem.

Farlige stoffer og materialer kan medføre skader eller sygdom, hvis man kommer i kontakt med dem eller ikke bruger dem rigtigt.

Indenfor museer og biografer findes der 2 hovedområder af faremærkede stoffer:

- kemikalier og rensesvæsker - anvendes primært på museer ifm konserveringsarbejder mv.
- rengøringsmidler (herunder desinfektionsmidler)

De hyppigst forekommende risici er kontakt med hud eller øjne og indånding.

Miljøministeriets bekendtgørelse om stoffer og produkter kræver, at kemikalier, der kan udgøre en fare for brugeren, skal mærkes.

Mærkningen består af et faresymbol, der signalerer, hvilken slags fare, der er forbundet med udsættelse for stoffet eller produktet samt R- og S-sætninger, der giver oplysning om risici og sikkerhedsforanstaltninger. Normalt vil det være nødvendigt at søge yderligere oplysninger om langtidsvirkninger ad andre kanaler, f.eks. sikkerhedsdatablade.

Sikkerhedsdatabladene skal foruden de tidligere nævnte oplysninger, oplyse om arbejde med stoffet eller materialet kan udgøre en kræftisiko.

Miljøministeriets regler erstattes efterhånden af CLP-forordningen (ny forordning om kemikalier). Rene stoffer skal mærkes efter CLP. Blandinger skal mærkes efter CLP fra 1. juni 2015, med mindre de er omfattet af overgangsordningen, i hvilket tilfælde de først skal mærkes efter CLP 1. juni 2017. I forbindelse med CLP indføres til erstatning for de orange faresymboler nye farepiktogrammer.

Risikosætningerne (R-) bliver til H-sætninger (hazard = fare) og sikkerhedssætningerne (S-) til P-sætninger (precaution = sikkerhed).

Følgende mærkater anvendes til at mærke farlige stoffer:

De orange, der efterhånden udgår:

De nye:

Farepiktogrammet i første linje til højre betegnes samlet som "Sundhedsfare" og dækker over flere fareklasser end kræftfremkaldende, mutagen og reproduktionsskadelig. Piktogrammet dækker også over bl.a. "sensibiliserende ved indånding" og "specifik målorgantoksicitet".

Der findes også farlige stoffer og materialer, som ikke er faremærket. Den der sælger/leverer farlige stoffer og materialer til erhvervsmæssigt brug, skal forsyne dem med et let forståeligt sikkerhedsdatablad på dansk. Sikkerhedsdatabladet skal altid indeholde information om faren og om de forholdsregler, der skal tages, herunder hvilke personlige værnemidler, der er egnede til opgaven.

Krav og gode råd om tiltag og løsninger

Overblik

Få et overblik over hvilke farlige stoffer, der findes på arbejdspladsen, og sørg for at overholde alle regler. Der skal minimum udarbejdes en oversigt over alle de farlige stoffer der anvendes på arbejdspladsen.

Substitution

Farlige stoffer, materialer og arbejdsprocesser skal erstattes (substitueres) med ufarlige, mindre farlige eller mindre generende stoffer, materialer og arbejdsprocesser, hvis det er teknisk muligt.

Sikkerhedsdatablade og arbejdspladsbrugsanvisninger

Der skal være sikkerhedsdatablade og arbejdspladsbrugsanvisninger på alle farlige stoffer og materialer. Leverandøren har pligt til at levere / tilsende sikkerhedsdatabladene til køberne af produkterne

Det er vigtigt at se efter i sikkerhedsdatabladet, om stoffet eller materialet f.eks. er kræft- eller allergifremkaldende, kan give nerveskader (f.eks. opløsningsmidler), skader på forplantningsevnen, og/eller om det er ætsende/irriterende ved kontakt.

Der skal udarbejdes arbejdspladsbrugsanvisninger, der indeholder en beskrivelse af de farer, som midlerne kan udgøre for mennesker og miljø, samt af de relevante forebyggende foranstaltninger og adfærdsregler på arbejdspladsen. (Brug evt. tillægsskemaet i [At-vejledning C.0.11](#), og læs mere i BAR Service og Tjenesteydelsers udgivelse: "Inspirationsmateriale om arbejdspladsbrugsanvisninger".)

Arbejdspladsbrugsanvisninger og sikkerhedsdatablade skal være tilgængelige for ansatte, der er

beskæftiget med stoffet eller materialet. De skal vejledes i brugen heraf og have brugsanvisningen udleveret med effektiv instruktion.

Stoffer under lås

Visse stoffer skal opbevares aflåst i et giftskab, der er mærket med advarselsskilte.

Stoftyperne er angivet i §24 i Miljøstyrelsens klassificeringsbekendtgørelse

Ventilation

Der skal sørges for god almen ventilation og i tilfælde af risiko for luftforurening med bl.a. farlige stoffer også procesventilation

Undgå aerosoler

Undgå at bruge midler, der sprayes/forstøves, hvis de kan fås i en anden form, for at beskytte luftvejene. Undgå ligeledes højtryksrensning (tryk > 4 BAR), hvis det er muligt, på grund af dannelsen af aerosoler med farligt indhold, der kan indåndes.

Egnede personlige værnemidler

Bær egnede personlige værnemidler, når der bruges farlige midler. Personlige værnemidler kan være sikkerhedsbriller, åndedrætsværn, handsker, gummiforklæde, sikkerhedsfodtøj, mv.

Vær opmærksom på, at der ikke er personer i nærheden af, hvor der arbejdes med farlige stoffer, og som ikke er beskyttede med værnemidler.

Opbevaring

Farlige stoffer skal altid opbevares i originalemballagen med den originale mærkning og etikettering og må ikke omhældes til anden emballage

Midler må ikke opbevares i beholdere, der kan give anledning til forveksling med fødevarer. Beholdere, som bruges til farlige stoffer, skal mærkes på en sådan måde, at alle brugere kan se, at indholdet kan udgøre en risiko. Beholderne skal mærkes efter Miljøministeriets regler, CLP-forordningen eller alternativt efter bilag 3 i Bekendtgørelse om sikkerhedsskiltning.

Lavest mulig MAL-kode tal

Sørg for ved malearbejde og træarbejde at anvende maling og lime med lavest mulige MAL-kode tal.